

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Martina Lachmanna a soudců Jana Ferfeckého a Martina Bobáka ve věci

žalobkyně: **ERAMENT Trading s.r.o. v likvidaci**, IČO: 24147435
sídlem Olšanská 55/5, 130 00 Praha 3
zastoupená Mgr. Jakubem Hajdučíkem, advokátem
sídlem Sluneční nám. 2588/14, 158 00 Praha 5

proti
žalovanému: **Finanční úřad pro hlavní město Prahu**
sídlem Štěpánská 619/28, 111 21 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 2. 2025, č. j. 892613/25/2040-11451-708583

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 2. 2025, č. j. 892613/25/2040-11451-708583, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení částku ve výši 17 690 Kč, a to do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku k rukám jejího zástupce, Mgr. Jakuba Hajdučíka, advokáta.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Platebními výměry z 3. 1. 2018 byla původně žalobkyni za zdaň. období květen, resp. červen 2017 vyměřena daň z přidané hodnoty (DPH) ve výši 141 964 Kč, resp. přiznán nadměrný

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

odpočet ve výši 189 382 Kč. Rozhodnutím Odvolacího finančního ředitelství z 27. 10. 2020, č. j. 40740/20/5300-21441-708460 (rozhodnutí OFŘ), však byly k odvolání žalobkyně tyto platební výměry změněny tak, že za zdaň. období květen 2017 byl žalobkyni přiznán nadměrný odpočet ve výši 157 666 Kč a za červen 2017 nadměrný odpočet ve výši 307 086 Kč (z čehož 51 317 Kč bylo použito na úhradu nedoplatků). Proti rozhodnutí OFŘ podala žalobkyně ke zdejšímu soudu žalobu, kterou soud usnesením z 21. 6. 2023, č. j. 9 Af 37/2020 - 50, odmítl z důvodu chybějící podmínky zkrácení na veřejných subjektivních právech. Kasační stížnost žalobkyně proti tomuto usnesení Nejvyšší správní soud (NSS) zamítl rozsudkem z 23. 8. 2024, č. j. 4 Afs 267/2023 - 22.

2. Mezi stranami není sporné, že žalobkyni byly uvedené nadměrné odpočty vráceny opožděně. Pozdě jí byly předepsány i úroky z neoprávněného jednání správce daně dle § 254 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, v rozhodném znění (daňový řád), v návaznosti na změnu shora uvedených platebních výměrů. Tyto úroky byly přiznány rozhodnutími žalovaného z 17. 12. 2020, č. j. 8998851/20/2003-52521-110557 a č. j. 9000285/20/2003-52521-110557. Prvním rozhodnutím přiznal správce daně žalobkyni úrok ve výši 68 773,69 Kč (květen 2017), druhým pak ve výši 133 950,49 Kč (červen 2017).
3. Dne 31. 10. 2024 podala žalobkyně žádost o přiznání úroku za pozdní vrácení nadměrných odpočtů za zdaňovací období květen a červen 2017 a současně požádala o přiznání úroku za pozdní předpis úroku z neoprávněného jednání správce daně. Vyrozměním z 6. 12. 2024, č. j. 8713903/24/2003-52521-110557 (vyrozumění), žalovaný informoval žalobkyni o výši úroku z vratitelného přeplatku (tj. o úrocích za pozdní vrácení přiznaných nadměrných odpočtů za zdaň. období květen a červen 2017), dále o úrocích za pozdní předpis těchto úroků a konečně o úrocích za pozdní předpis úroků z neoprávněného jednání správce daně a o úrocích za pozdní předpis těchto úroků (celkově se jednalo o částku 2 705 Kč za květen 2017 a 4 728 Kč za červen 2017).
4. Proti vyrozumění podala žalobkyně námitku, v níž brojila proti výši předepsaných úroků. Měla za to, že nebyly předepsány za každý den jejich vzniku. Byl porušen nejen Metodický pokyn Generálního finančního ředitelství z 17. 10. 2024, č. j. 56646/24/7700-50123-011550, k možnosti vzniku nároku na tzv. „úroku z úroku“ (pokyn GFŘ), ale i závěry judikatury, kdy žalobkyně odkázala na rozsudek NSS z 26. 4. 2024, č. j. 10 Afs 289/2022 - 56, z něhož citovala i část týkající se určení prvního dne vzniku nároku na úrok z neoprávněného jednání správce daně (úhrada první části pokuty). Podanou námitku později doplnila tím, že sazba úroku 8,25 % až 15 % p. a. je v rozporu s čl. 183 Směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. 11. 2006, o společném systému daně z přidané hodnoty (směrnice o DPH). Otázku souladu výše úroků s právem Evropské unie posuzoval Soudní dvůr Evropské unie (SDEU) v rozsudku z 23. 4. 2020 ve spojených věcech C-13/18 a C-126/18, *Sole-Mizo a Dalmandi Mezögazdasági*, v němž dle žalobkyně zdůraznil, že úrok ze zadržovaného nadměrného odpočtu musí naplňovat kompenzační charakter, tj. nahradit finanční ztráty, které osobě povinné k dani vznikly v důsledku nemožnosti disponovat příslušnými částkami.
5. Napadeným rozhodnutím neshledal žalovaný námitku důvodnou. Zdůraznil, že úroky i úroky z těchto úroků mají společný skutkový základ, vůči němuž žalobkyně nebrojila (rozhodnutí OFŘ, resp. rozhodnutí o úrocích z neoprávněného jednání správce daně z 17. 12. 2020; v případě rozhodnutí OFŘ soud poznamenává, že tvrzení žalovaného není přesné, jelikož žalobkyně proti němu brojila, jak popsáno výše). Dále žalovaný upozornil, že žalobkyně odkazuje na nespecifikovanou úhradu pokuty, jež však v této věci není nijak relevantní. Výši úroků sdělených vyrozuměním označil žalovaný za souladnou se zákonem

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

i pokynem GFŘ. Žalovaný se dále neztotožnil s námitkou o rozporu použité úrokové sazby ve výši 8,25 % až 15 % p. a. s čl. 183 směrnice o DPH. Závěry SDEU nelze na úrok z vratitelného přeplatku ani na úrok z neoprávněného jednání správce daně aplikovat, neboť se týkají výhradně úroku z nadměrného odpočtu; ten má jinou povahu a funkci (kompenzační vs. reparační). Žalovaný se neztotožnil s tím, že bylo nutné zohlednit „měnové znehodnocení“ zadržovaného nadměrného odpočtu, nadto pokud by si žalobkyně částku odpovídající zadržovanému nadměrnému odpočtu půjčila, mohla by s ní nakládat dle vlastního uvážení (např. jí uložit na bezúročný účet), tudíž by mohlo i v takovém případě docházet k jejímu znehodnocení vlivem inflace.

III. Žaloba

6. Žalobkyně požaduje zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení. Předoslala, že u žalovaného uplatnila dva námitkové okruhy: (i) od 1. 1. 2021 měly být původní úroky, z nichž následně vznikl úrok dle § 253a daňového řádu, předepsány za každý den jejich vzniku a každý den tak tvořily samostatný základ pro výpočet úroku; (ii) sazby úroků jsou v rozporu s požadavky unijního práva a judikatury SDEU.
7. Žalovaný vypořádal v napadeném rozhodnutí námitku, kterou vůbec nevznesla (otázka úhrady pokuty z citovaného rozhodnutí NSS), vůbec ale nevypořádal námitku ad (i), tj. otázku určení základny pro výpočet úroků. Pouze bezobsažně konstatoval správnost stanovených úroků ve vyrozumění. Žalovaný chtěl svůj postoj nejspíše vyjádřit, byť to nakonec jen naznačil, pasáží ohledně jediného společného východiska úroků s odkazem na rozhodnutí OFŘ. Základna pro výpočet úroků tím ale dle žalobkyně nebyla pravomocně stanovena, byla určena výše nadměrných odpočtů za zdaň. období květen a červen 2017, od nichž byla základna úroků odvozena. Výše nadměrných odpočtů přitom nerozhoduje o tom, zda budou úroky stanoveny za každý den jejich vzniku, tedy „zafixovanou částkou“, anebo částkami „vykrytalizovaného přeplatku“ za každý jeden den prodlení. Žalobkyně spekulovala, že tvrzení žalovaného by bylo možné rozumět tak, že ve výpočtu úroku dle § 253a daňového řádu a jejich předpisu na osobní daňový účet žalobkyně za každý den jejich vzniku brání způsob stanovení výše nadměrných odpočtů na dani z přidané hodnoty za zdaň. období květen a červen 2017. Jedná se však o závěr mylný. Svůj pohled na věc dále podpořila odkazem na rozsudek NSS z 14. 12. 2017, č. j. 2 Afs 148/2017 - 36, opětovně i na rozsudek 10 Afs 289/2022. Rovněž v bodech 18 a 25 pokynu GFŘ bylo dle ní dovozeno, že úroky vznikají každý jednotlivý den prodlení správcem daně.
8. Ve druhém žalobním bodu žalobkyně namítala především nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí z důvodu, že žalovaný odmítl posoudit eurokonformitu použité úrokové sazby s čl. 183 směrnice o DPH. Žalobkyně přitom namítala, že sazba úroku je v rozporu s tímto ustanovením, k čemuž příkladmo poukázala na rozsudek NSS č. j. 1 Afs 445/2019 - 47. Ten vyhodnotil úrok z daňového odpočtu stanovený v § 254a odst. 3 daňového řádu ve znění účinném do 30. 6. 2017 [tj. úrok ve výši repo sazby České národní banky (ČNB) zvýšené o 1 procentní bod] v rozporu s připomínaným ustanovením. SDEU přitom v rozsudku ve spojených věcech *Sole-Mizo a Dalmandi Mezögazdasági* vymezil kritéria, která musí úroková sazba splňovat, tedy musí odpovídat úrokové míře, za kterou si osoba, která není úvěrovou institucí, může krátkodobě půjčit zadržovanou částku na úvěrovém trhu a zároveň zahrnovat měnové znehodnocení. Ohledně povinnosti posuzovat soulad jakéhokoliv úroku s unijním právem, pokud jde o škodu vzniklou měnovým znehodnocením nastalým v důsledku plynutí času od úhrady nesprávně stanovené daně, žalobkyně odkázala i na

rozsudky Krajského soudu v Českých Budějovicích z 9. 8. 2024, č. j. 63 Af 2/2024 - 38, a NSS z 18. 12. 2024, č. j. 4 Afs 160/2024 - 24.

IV. Vyjádření žalovaného

9. Žalovaný nepovažuje žalobu za důvodnou, proto navrhl její zamítnutí.
10. Předně odmítl, že by se nedostatečně vypořádal se způsobem výpočtu předepsaných úroků a použité základny pro výpočet předmětných úroků. Odkázal na str. 4 napadeného rozhodnutí, kde uvedl, že základem pro výpočet úroků za pozdní vrácení nadměrných odpočtů za zdaň. období květen a červen 2017 byly nadměrné odpočty přiznané pravomocným rozhodnutím OFŘ. Základem pro výpočet úroků za pozdní předpis úroků z neoprávněného jednání správce daně dle § 254 daňového řádu, spočívající v nesprávném stanovení daně z přidané hodnoty za zdaňovací období květen a červen 2017, byly tyto pozdě předepsané úroky přiznané žalobkyni rozhodnutími z 17. 12. 2020. Žalovaný tím zdůraznil, že všechny úroky byly přiznány ze „zafixovaných částek“, nárok žalobkyně na úrok za každý den proto nemohl být akceptován.
11. Dále uvedl, že pravidla uvedená v bodech 18 a 25 pokynu GFŘ se vztahují ke vzniku úroku z neoprávněného jednání správce daně, úroku z nesprávně stanovené daně a úroku z vratitelného přeplatku. Znamenají přitom jen to, že úrok z neoprávněného jednání správce daně je počítán za každý den v časovém intervalu dle § 254 odst. 2 daňového řádu z částky stanovené v § 254 odst. 1 daňového řádu v platném znění, a úrok z vratitelného přeplatku dle § 155 odst. 5 daňového řádu, ve znění do 31. 12. 2020, vznikl za každý den v intervalu ode dne následujícího po marném uplynutí lhůty pro vrácení vratitelného přeplatku z částky včas nevráceného vratitelného přeplatku. Princip složeného úroku není pokynem GFŘ aprobován ani ve vztahu k předepsanému úroku z úroku. Úrok z úroku je kompenzací za pozdní předepsání částky prvního, event. dalšího úroku, a proto se z ní při výpočtu vychází. Rovněž judikатурní odkazy žalobkyně jsou dle žalovaného nepřiléhavé.
12. Pokud jde o druhý okruh žalobních námitek, žalovaný zdůraznil, že neaplikoval čl. 183 směrnice o DPH týkající se principu neutrality DPH, neboť na řešenou oblast zmiňovaná evropská legislativa nedopadá a předepsané úroky nenarušují neutralitu DPH. Žalobkyní namítaný rozsudek ve spojených věcech *Sole-Mizo a Dalmandi Mezögazdasági* mířil na jiné úroky, a to na úroky z nadměrných odpočtů. Zjednodušeně řečeno jde o to, aby stát (správce daně) kompenzoval subjektu finanční zátěž, jež by jinak musel vynaložit, ta se však týká jen úroku z daňového odpočtu, úroku z neoprávněného jednání správce daně či úroku z nesprávně stanovené daně. Nárok na úrok z daňového odpočtu žalobkyni nevznikl, neboť prověřování nárokovaného nadměrného odpočtu probíhalo po přiměřenou dobu. Úrok z neoprávněného jednání správce daně či úroku z nesprávně stanovené daně byl žalobkyni přiznán již dříve, rozhodnutími z 17. 12. 2020; žalobkyně se případně měla bránit v rámci opravného řízení proti oběma rozhodnutím. Povinnost posoudit přiměřenost výše úroků z úroku, popřípadě třetích úroků (tj. za pozdní předpis druhých úroků) se zásadou daňové neutrality z evropské legislativy nevyplývá a nespadá ani do oblasti, který princip daňové neutrality řeší (tj. zajištění finanční kompenzace za zadržování nadměrného odpočtu). To se týká i úroku z vratitelného přeplatku, neboť reparaci za nesprávné stanovení DPH za květen a červen 2017 již žalobkyně obdržela v rámci úroku z neoprávněného jednání správce daně, když byl úrok v obou případech přiznán od 3. 2. 2018 do 9. 12. 2020, kdy byly žalobkyni nadměrné odpočty vráceny.

V. Jednání

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

13. Na ústním jednání konaném 29. 4. 2026 soud stručně rekapituloval průběh soudního řízení a obsah spisu. Strany setrvaly na popsané argumentaci, žalobkyně akcentovala zejména otázku „krystalizace“ úroků a poukazovala na dle ní nesprávnou rozhodovací praxi zdejšího soudu.
14. Soud neprováděl dokazování. Upozornil, že bude vycházet z obsahu správního spisu, jímž se samostatně nedokazuje. Pokud jde o k žalobě přiložený pokyn GFŘ, ujistil se, že je stranám znám, a upozornil, že i on je součástí předloženého správního spisu. Nad jeho rámec strany k důkazu ničeho nenavrhly.

VI. Posouzení věci Městským soudem v Praze

15. Městský soud v Praze ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, po vyčerpání opravných prostředků a splňuje nezbytné formální náležitosti na ni kladené. Soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí i řízení, které mu předcházelo, v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán [§ 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (s. ř. s.)], jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlížet z úřední povinnosti; přitom vycházel ze skutkového a právního stavu v době vydání rozhodnutí (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).
16. Podstatou prvního žalobního bodu je přesvědčení žalobkyně, že úroky z úroků po 1. 1. 2021 vznikají každý den prodlení správce daně a každý den tvoří „vykrystalizovaný přeplatek“, resp. samostatnou základnu pro výpočet dalšího úroku. Svůj závěr opírá o body 18 a 25 metodického pokynu a rozsudky NSS 2 Afs 148/2017 a 10 Afs 289/2022). Žalobkyně přitom v první řadě napadá, že se s touto její námitkou žalovaný vůbec nevypořádal (a reagoval na námitku, již vůbec nevznesla), a sekundárně pak upozorňuje, že úroky stanovil věcně nesprávně a dovozoval-li snad nemožnost výše uvedeného postupu, nemůže jeho zdůvodnění obstát.
17. Správní rozhodnutí trpí vadou nepřezkoumatelnosti mimo jiné tehdy, pokud se správní orgán nevypořádá s podstatou vznesených námitek účastníka řízení. Žalobkyně namítala, že počínaje 1. 1. 2021 jsou úroky stanoveny vadně, neboť nejsou předepsány na osobní daňový účet každý den jejich vzniku; k tomu žalobkyně poukázala na body 18 a 25 pokynu GFŘ a rozsudek NSS 10 Afs 289/2022, z něhož citovala úryvek ohledně principu vzniku úroků za každý jednotlivý den. Stručně uzavřela, že úrok vzniklý za každý den bude činit samostatnou základnu pro výpočet dalšího úroku.
18. Soud musí dát žalobkyni za pravdu, že na takto uplatněnou námitku žalovaný explicitně nereagoval. Z důvodů, jež nejsou soudu zřejmé, se upnul na otázku úhrady pokuty, jež se ovšem projednávané věci nijak netýkala. Byla okrajově zmíněna jen v rámci citace úryvku odůvodnění připomínaného rozsudku NSS, nadto nikoli v žalobkyni zvýrazněné části. Tím žalovaný zjevně pochybil; lze po něm legitimně požadovat, aby vždy usiloval o vystihnutí podstaty argumentace účastníka řízení, nikoli jeho podání zkoumat povrchně, jak tomu v tomto rozsahu bylo v nyní posuzované věci. Soud dále zkoumal, zda nelze z odůvodnění napadeného rozhodnutí alespoň implicitně seznat, jak žalovaný o dané otázce uvažoval a jak tedy pohlíží na podstatu vznesené námitek. Nepomíjel, že bezvadné odůvodnění či „přezkoumatelnost“ rozhodnutí není hodnotou sama o sobě a že ke zrušení rozhodnutí z tohoto důvodu má přistupovat krajně zdrženlivě (obdobně usnesení rozšířeného senátu NSS z 5. 12. 2017, č. j. 2 As 196/2016 - 123, bod 30).

19. Námitková argumentace žalobkyně ostatně nebyla nijak podrobná a převážně byla tvořena citací části rozhodnutí NSS. Přesto výslovně poukazovala na nutnost konkrétního způsobu výpočtu úroků, jež dle ní vznikají (krystalizují) každý den. Žalobkyně dovozovala, že by úrok za každý den měl představovat samostatný základ pro vznik dalšího úroku, což zřejmě mělo vyplývat z principu akceptovaného i jí citovanou judikaturou. Stejně tak stručně, ale výslovně odkazovala na pokyn GFŘ. Žalovaný na nic z toho nereagoval. Toliko popsal, co bylo základem výpočtu úroků sdělených ve vyrozumění. Z kontextu druhého až pátého odstavce na str. 4 napadeného rozhodnutí lze dovodit, že vycházel z toho, že úroky byly přiznány ze „zafixovaných částek“ v podobě pozdě vráceného nadměrného odpočtu a dříve stanoveného úroku z neoprávněného jednání správce daně, a to v souladu s právními předpisy, pokynem GFŘ a judikurní praxí. Jinými slovy je nepočítal za každý den jejich vzniku jako novou součást jistiny, jež by byla dále úročena. Neuvedl však, proč tomu tak je. Žádnou bližší reakci, pokud jde o pohled žalobkyně na vznik úroků za každý den, kdy jsou pro jejich vznik splněny podmínky, však napadené rozhodnutí neobsahuje. Žalovaný se zjevně nechal „zmást“ delší citací judikatury a nereagoval na podstatu věci. Není proto zřejmé, a to ani implicitně, proč dle něj úroky nevznikají každý den. Žalobkyně ostatně s dotčenou částí napadeného rozhodnutí v bodech 12 - 14 žaloby věcně polemizuje jen velmi stručně a spíše ve spekulativní rovině (nejde tak o situaci, kdy jí závěry správního orgánu byly i tak zřejmé).
20. Soud samozřejmě nemohl přehlédnout u jednání vyjádřené přesvědčení zástupce žalobkyně, že soud bude jistě následovat rozhodovací praxi jiných svých senátů (lze poukázat např. na rozsudek z 6. 2. 2026, č. j. 6 Af 12/2025 - 21). V nynější věci se však danou otázkou nemohl sám vůbec věcně zabývat. Žalovaný mu v napadeném rozhodnutí pro to neposkytl potřebnou oporu v podobě přezkoumatelné úvahy, jež by na danou problematiku byť implicitně reagovala. Soud tak nemohl nyní předjímat, zda se se závěry své dřívější judikatury ztotožňuje, popř. do jaké míry.
21. Soud se však mohl (a musel) zabývat druhým samostatným žalobním bodem. V něm žalobkyně namítala opomenutí posouzení souladu ve vyrozumění použitých sazeb úroku dle § 253a daňového řádu ve výši 8,25 % až 15 % p. a. s čl. 183 směrnice o DPH a judikaturou SDEU. Požadovala, aby jí byla přiznána sazba, která skutečně pokryje její ekonomickou ztrátu. Žalovaný tuto námitku nepominul, argumentoval, že v tomto případě se judikatura SDEU neuplatní, neboť se jedná o odlišný typ úroků. Zároveň odmítl nárok žalobkyně na náhradu měnového znehodnocení (pokrytí inflace), neboť nevidí žádný rozdíl mezi tím, kdyby byl žalobkyni odpočet vyplacen a kdy by si stejnou částku půjčila na finančním trhu.
22. Podle soudu se žalovaný v tomto případě s danou námitkou vypořádal přezkoumatelně. Je zřejmé, z jakých důvodů ji nepovažoval za pro věc přílehlavou a důvodnou, resp. proč nepovažoval nárok žalobkyně i na náhradu měnového znehodnocení za oprávněný. Soud samozřejmě nepřehlíží žalobkyní zmiňované rozsudky Krajského soudu v Českých Budějovicích 63 Af 2/2024 a NSS 4 Afs 160/2024, které dovedly přenositelnost judikurních závěrů SDEU i na případ úroku z neoprávněného jednání správce daně (nesprávně stanovené daně), a které postup správního orgánu, jenž se souladem vnitrostátního práva s připomínaným ustanovením směrnice nezabýval, označily za nepřezkoumatelný. V nynějším případě ovšem žalovaný neopíral své závěry primárně o nesprávně dovozovanou nemožnost zohlednit unijní právo namísto práva vnitrostátního, ale jednoduše vyjádřil od žalobkyně odlišný právní názor; zároveň se věcně vymezil i vůči nutnosti nahrazovat měnové znehodnocení (inflaci). Soud jeho pohled na význam judikatury

SDEU v projednávaném případě posuzuje meritorně, byť třeba nemusí dojít k definitivním závěrům (a také nakonec nedochází).

23. Podle čl. 183 směrnice o DPH platí, že *pokud za dané zdaňovací období výše odpočtu daně překročí výši splatné daně, mohou členské státy buď převést nadměrný odpočet daně do následujícího období, nebo vrátit daň v souladu s podmínkami, které samy stanoví*. Na podkladě tohoto ustanovení se SDEU opakovaně zabýval nepřiměřeně dlouhým zadržováním nadměrného odpočtu a také náhradou finanční ztráty při takovém zadržování nadměrného odpočtu (srov. např. rozsudek z 6. 7. 2017 ve věci C-254/16 *Glencore Agriculture Hungary*). Požadavky kladené na způsob stanovení úroku plynou i z rozsudku SDEU *Sole-Mizo a Dalmandi Mezőgazdasági*, na nějž poukazuje žalobkyně. Podle něj je vnitrostátní úpravou stanovený úrok souladný s unijním právem tehdy, pokud nahrazuje hospodářskou zátěž, která dané osobě vznikla v souvislosti s neoprávněným zadržováním odpočtu daně. To zahrnuje i ztrátu představovanou nemožností disponovat peněžní částkou odpočtu. Jakkoli při neexistenci unijní úpravy může vnitrostátní právní předpis stanovit podmínky, za kterých musí být úroky včetně jejich sazby a způsobu výpočtu uhrazeny, tyto podmínky musí být v souladu se zásadami rovnocennosti, efektivity a daňové neutrality.
24. K popsáním závěrům SDEU se již přihlásil také NSS. Zmínit lze např. žalobkyní připomínaný rozsudek z 16. 7. 2020, č. j. 1 Afs 445/2019 - 47, nebo rozsudky z 14. 10. 2024, č. j. 5 Afs 123/2023 - 28, a zvláště z 25. 4. 2024, č. j. 8 Afs 274/2022 - 48. V posledně uvedené věci NSS zdůraznil, že sazba úroku za zadržovaného odpočtu musí odpovídat sazbě, kterou by musel daňový subjekt (jenž není finančním podnikem) zaplatit, aby si mohl stejnou částku půjčit. Zároveň NSS rozebral, že se SDEU v posledně připomínaném rozsudku zabýval i otázkou období, za které úroky přirůstají. SDEU přitom požadoval, aby vnitrostátní úprava zajišťovala i náhradu za snížení hodnoty peněz samotného úroku. Částkou, kterou mělo postihnout měnové znehodnocení, se tedy myslí samotný úrok (bod 31 rozsudku NSS). Nejde tedy o to, aby se při posouzení souladu úroku z nadměrného odpočtu s unijním právem sčítaly úroky na úvěrech poskytovaných nefinančním podnikům a inflace. Vycházet se má z úroků poskytovaných nefinančním podnikům; a pouze v případě, pokud byl tomu odpovídající úrok přiznán se značným časovým odstupem, je nutné reflektovat i případné měnové znehodnocení. NSS k tomu poukázal na specifika daného maďarského případu, v němž byly samotné úroky ze zadržovaných odpočtů vypláceny s odstupem 5-11 let a mohly tak dle SDEU ztratit podstatnou část své reálné hodnoty. Podle SDEU ani NSS se tedy nezohledňuje inflace při určení samotného (prvního) úroku, nýbrž teprve v situaci, pokud by tento úrok mohl z důvodu pozdějšího přiznání ztratit na hodnotě.
25. Potud se tedy soud fakticky ztotožňuje se žalovaným: v případě prvního úroku, tj. úroku jako náhrady za zadržování nadměrného odpočtu, se přímo nezohledňuje možné měnové znehodnocení (nepřipočítává se míra inflace), neboť to kompenzuje samotný úrok. V tomto případě přitom nebyly stanoveny toliko první úroky, ale naopak i druhé (a třetí) úroky za pozdní připsání úroku prvních (a druhých), jelikož ony „základní“ úroky byly přiznány se zpožděním (v případě úroku z vratitelného přeplatku přibližně 4 let, u úroku z neoprávněného jednání správce daně necelého měsíce). Tyto druhé (třetí) úroky by přitom měly kompenzovat i případné důsledky inflace s ohledem na plynutí času (ta bude zejména relevantní u úroku z vratitelného přeplatku přiznaného po cca 4 letech).
26. To však nemění nic na skutečnosti, že se měl žalovaný zabývat souladem těchto úroků s požadavky judikatury na efektivní náhradu hospodářské zátěže vzniklé v důsledku

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

zadržování nadměrného odpočtu. Právě výše jednotlivých úroků totiž předurčuje, zda je možné je z hlediska případného poklesu jejich reálné hodnoty v důsledku jejich pozdějšího připsání vnímat jako dostatečně efektivní náhradu. Jinými slovy se měl zabývat tím, zda odpovídají „tržním“ úrokům, za něž by si žalobkyně příslušné částky půjčila.

27. Nelze se ztotožnit s východiskem žalovaného, že judikatura SDEU se zabývala čistě úrokem z nadměrného odpočtu (tj. v českém prostředí dle § 254a daňového řádu), kdežto úrok z vratitelného přeplatku (dle § 155 odst. 5, resp. od 1. 1. 2021 dle § 253a daňového řádu), potažmo úrok z neoprávněného jednání správce daně, resp. z nesprávně stanovené daně (dle § 254 daňového řádu) mají odlišnou povahu. Lze poukázat na rozsudky Krajského soudu v Českých Budějovicích 63 Af 2/2024 a NSS 4 Afs 160/2024, jakož i navazující rozsudek zmíněného krajského soudu v rozsudku z 18. 3. 2025, č. j. 63 Af 1/2025 - 38. Ty se týkaly povahy úroku z neoprávněného jednání správce daně, resp. z nesprávně stanovené daně dle § 254 daňového řádu. Ve shodě s nimi má i zdejší soud za to, že ve všech případech jde o obdobný princip, neboť úrok musí daňovému subjektu skutečně nahradit škodu, která mu vznikla v důsledku času, který uplynul od zadržení odpočtu (resp. jeho příslušenství) do jeho vrácení, resp. přiznání. To přitom platí i pro úrok z vratitelného přeplatku, spočíval-li v zadržování odpočtu. Pokud nebyly zadržované odpočty žalobkyni v návaznosti na rozhodnutí OFŘ včas vráceny, nebyly vráceny v souladu se stanovenými podmínkami ve smyslu čl. 183 odst. 1 směrnice o DPH. Požadavky SDEU na náležitou kompenzaci takového postupu pak jsou skutečně relevantní i v takovém případě.
28. Nic na tom nemění ani to, že nyní rozhodné úroky mají sankční, nikoli jen kompenzační povahu. Sankční povaze úroků odpovídá jejich výše předpokládaná daňovým řádem, která je znatelně vyšší než v případě úroku z nadměrného odpočtu. To však ještě neznamená, že závěry SDEU jsou u těchto „sankčních“ úroků nepřiléhavé. I tyto úroky by měly nahradit případnou škodu vzniklou tím či oním „zadržováním“ nadměrného odpočtu. Ač přitom lze předpokládat, že vyšší sazby úroků pokrývají průměrné náklady na úvěry poskytované nefinančním podnikům, konkrétně a definitivně to musí nejprve vyhodnotit žalovaný, a to na základě podkladů, na něž žalobkyně v námitce poukazovala a k nimž se žalovaný nijak nevyjádřil. Přitom musí rovněž zohlednit, že v případě se značným odstupem přiznaných úroků je nutné se vyjádřit i k tomu, zda další úroky reflektují i možný vliv inflace, tedy efektivitu poskytnuté náhrady ceny peněz.
29. Žalovaný se tedy bude muset vyjádřit ke konkrétní výši úroků a jejich souladu s požadavky unijního práva, potažmo SDEU. Jinými slovy je tedy musí porovnat se sazbami úroků na úvěrech poskytovaných nefinančním podnikům a posoudit i to, zda druhé (třetí) úroky účinně pokrývají i inflaci. Soud nemůže bez opory v napadeném rozhodnutí jako první posuzovat či jinak předjímat, že tomu tak s ohledem na výši předmětných sankčních úroků je.

VII. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

30. Na základě shora uvedených skutečností soud shledal žalobu důvodnou a napadené rozhodnutí proto výrokem I dle § 78 odst. 1 s. ř. s. pro nezákonnost zrušil. Zároveň v souladu s § 78 odst. 4 s. ř. s. rozhodl o vrácení věci k dalšímu řízení, v němž bude žalovaný shora vyjádřeným právním názorem soudu vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Žalovaný se musí přezkoumatelně vypořádat s námitkou spojenou s „krystalizací“ úroků za každý den a v případě druhého žalobního bodu bude postupovat dle bodů 28 a 29 tohoto rozsudku.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

31. Výrok II o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. a pravidla úspěchu ve věci. Procesně úspěšná žalobkyně hradila soudní poplatek ve výši 3 000 Kč, dále byla zastoupena advokátem. Náklady na právní zastoupení spočívají v odměně za 2 úkony právní služby, jež si žalobkyně takto výslovně vyúčtovala (sepsání žaloby a účasti na jednání soudu) podle § 11 odst. 1 písm. d) a g) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, ve znění od 1. 1. 2025 (advokátní tarif).
32. Pokud jde o částku za jednotlivý úkon právní služby, podle § 10 odst. 5 advokátního tarifu se ve věcech žalob projednávaných podle soudního řádu správního, jde-li o rozhodnutí vydané správcem daně, považuje za tarifní hodnotu výše peněžitého plnění nebo cena věci anebo práva, nejvýše však částka 500 000 Kč, nebo částka 113 000 Kč, nelze-li hodnotu věci nebo práva vyjádřit v penězích nebo lze-li ji zjistit jen s nepoměrnými obtížemi. Výše peněžitého plnění je v tomto případě zřejmá, nicméně jde o plnění ve prospěch žalobkyně – ta se přitom svou žalobou fakticky domáhala přiznání dalších úroků, jejichž výši však nelze jednoduše zjistit. Proto se uplatní tarifní hodnota 113 000 Kč, což předurčuje že dle § 7 advokátního tarifu činí odměna za jeden úkon 5 620 Kč. Žalobkyně si výslovně vyúčtovala 2 úkony právní služby, odměna za ně tak činí celkem 11 240 Kč. Dále půjde o náhradu hotových výdajů za 2 úkony v částce 450 Kč za jeden úkon, celkem 900 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Zástupce navrhovatelky je plátcem DPH, odměna se tak zvyšuje o částku příslušné sazby (po zaokrouhlení 2 550 Kč).
33. S náhradou soudního poplatku se jedná celkem o částku 17 690 Kč, kterou je žalovaný povinen uhradit k rukám zástupce žalobkyně ve stanovené lhůtě.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u NSS, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, který o ní též rozhoduje.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá NSS. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet NSS lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 29. dubna 2026

Mgr. Martin Lachmann v. r.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

předseda senátu